

Vänstern på jobbet

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | VALNUMMER 2022

Ett parti för löntagarna

Intervju med Nooshi
Dadgostar.

Sida 8

Facklig organisering är svaret

Fackliga och politiska förslag för att bekämpa
kriminaliteten på arbetsmarknaden.

Sida 6-7

Mia

Christensson

"Vi behöver ett politiskt
alternativ som står fast vid
sina löften"

Lina

El Yafi

"Vi behöver mer jämlikhet,
välfärd och en rättvis klimat-
omställning"

Patrik

Strand

"Facket behöver ett parti
som inte tvekar om vart
lojaliteten ligger"

Om denna tidning

"Vänstern på jobbet" är producerad i samarbete med Vänsterpartiets fackliga nätverk, där ett växande antal fackligt aktiva samlas. Denna tidning sprids på arbetsplatser i hela landet, och syftet är dels att berätta för våra jobbkompisar varför vi tycker att de ska lägga sin röst på Vänsterpartiet i valet den 11 september, dels att informera om vad partiet står för i viktiga frågor som påverkar hur vi har det på våra arbetsplatser.

Det som förenar oss är övertygelsen om att vi behöver ett starkt vänsterparti som på allvar står upp för löntagarnas intressen. Som alltid sätter välfärd, trygghet, jämlikhet och en rättvis klimatomställning i första rummet. Kort och gott ett parti som vi kan lita på. Lika viktigt är vårt engagemang för en stark, stridbar fackföreningsrörelse. Det är dom viktigaste verktygen vi har i arbetet för att bygga ett mer jämlikt och solidariskt samhälle.

[vansterpartiet.se/
blimedlem](https://vansterpartiet.se/blimedlem)

FOTO: AGNES STUBER

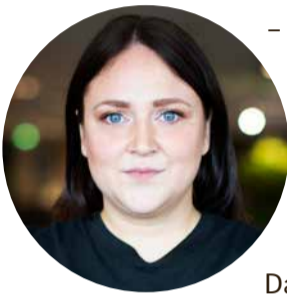
Varför röstar fackligt aktiva på vänstern?

I den här tidningen berättar fackligt aktiva varför dom väljer att lägga sin röst på Vänsterpartiet. Ta del av vad dom har att säga!

FRÅGA **4**

Vilken är den viktigaste löntagarfrågan inför valet 2022?

Matilda Nordén Fällman
33 år, undersköterska

– Arbetstidsförkortning. Teknikens utveckling har gjort att vi ska kunna leva friare och friskare liv, ändå mår vi sämre av stress och belastning. 40h arbetsvecka är helt enkelt omodernt. Dags att modernisera normalarbetstiden!

Sunil Jayasooriya
57 år, livsmedelsarbetare

– Vi behöver stärka dom lågavlönade. Många har tappat förtroendet för politiken. Dom som jobbar i hemtjänsten behöver få bättre lön för sitt arbete, och Vänsterpartiet borde överallt gå i spetsen för att få bort de delade turerna.

Erfan Kakahani
38 år, industriarbetare

– Schysta arbetsvillkor! Vi har fått se anställningstryggheten försämrats, vilket skapar otrygghet på arbetsplatserna. Ett exempel är SMS-anställningar, som leder till att inte minst unga människor utnyttjas på ett helt oacceptabelt sätt.

Kajsa Bysell
37 år, barista

– Att få bort dom ofrivilliga deltidsanställningarna. I restaurangbranschen har det normaliserats, och det får massor av negativa konsekvenser. Vi behöver heltid som norm för att kunna leva på vår lön, betala vår hyra, elräkningen, SL-kortet och för att kunna gå i pension.

LEDARE

Viktigt att en röd regering driver fackets prioriterade frågor

När man jobbar inom handeln är heltidstjänster i princip nåt som bara är förbehållet butikschefer och nåt som en vanlig anställd bara kan drömma om. När jag som klubbordförande på det stora blågula möbelföretaget tog upp att fler borde ha rätt till 100% för att timmarna fanns, fick jag ofta höra att ett sånt schema skulle vara tufft att jobba på.

● **Arbetsköparen** argumenterade att det skulle vara jobbigt att jobba varannan helg och få in dygn- och veckovila på ett sätt så att man verkligen återhämtade sig. Men det är ännu jobbigare att veta att man får en låg pension bara för att man valt ”fel” bransch. Det rimliga borde ju vara att arbetsmiljön är så bra att man orkar att jobba heltid. Eller så är det kanske dags att på riktigt införa arbetstidsförkortning, så att 30 timmar i veckan är heltid. Vänsterpartiet är det enda partiet som aktivt driver den frågan i riksdagen.

LO menar att det är Socialdemokraterna som har störst möjlighet att leverera en politik som är bra för medlemmarna. Det är därför de satsar 50 miljoner på sin egen fackliga valrörelse där de driver frågor som är viktiga för arbetare, och därmed stöttar en socialdemokratisk politik. Men det

spelar roll vem (s) samarbetar med, vilken politik det blir av det. När Socialdemokraterna samarbetar med Centerpartiet blir det kraftiga försämringar i Lagen om Anställningsskydd. När de kommer överens med Vänsterpartiet blir det istället höjda pensioner.

Facket ska såklart bedriva valkampanj för att få folk att rösta, men då tycker jag att man ska vara tydlig med vilka partier som verkligen driver prioriterade frågor. Så visst är det viktigt med en röd regering. Med stöd av rött. Inte av nyliberaler som vill sälja ut allmännyttan, montera ner arbetsrätten och privatisera välfärden.

Ciczie Weidby,
fackligt-politiskt ansvarig
i Vänsterpartiet

Tidigare fackligt aktiv, invald i riksdagen 2018. **Ciczie Weidby** är tjänstledig från sitt jobb på Ikea i Jönköping, och företräder Vänsterpartiet i arbetsmarknadsutskottet.

Inga pampar i Vänsterpartiet!

Politiker har löner som de flesta bara kan drömma om. Många heltidspolitiker, som riksdagsledamöter, tjänar minst 71 500 i månaden, mer än dubbelt så mycket som medelinkomsten i Sverige. Vänsterpartiet vill sänka arvoden och har en par-

tiskatt. Våra politiker, också partiledaren Nooshi Dadgostar, betalar partiskatt varje månad. Hon och alla andra vänsterpartister med heltidsuppdrag får ut max 29 800 i månaden. Fortfarande en bra lön men ingen fantasisumma!

Fyra förslag från vänster

– för mer trygghet och rättvisa på jobbet

Ett av de största problemen på arbetsmarknaden är utbredningen av otrygga anställningar. Det är svårare att ställa krav på goda arbetsvillkor om man när som helst kan bli uppsagd. Vänsterpartiet vill gå i riktning mot ett tryggare arbetsliv. Här är fyra förslag i den riktningen:

Förbjud omotiverade visstidsanställningar

Allmän visstidsanställning = otrygga tidsbegränsade kontrakt som arbetsgivaren inte behöver motivera. De värsta formerna utgörs av väldigt kortvariga anställningar; till exempel "sms-anställningar" där den anställde måste sova med mobilen vid kudden för att snabbt kunna tacka ja till jobberbjudanden. Som visstidsanställd kan man aldrig vara säker på att man har ett jobb efter att kontraktstiden löpt ut. Det blir svårt att planera sin fritid, och att få ta lån på banken. Vänsterpartiet vill avskaffa omotiverade visstidsanställningar: det måste finnas tydliga (objektiva) skäl för tidsbegränsade kontrakt (till exempel vikariat).

1

Begränsa bemanningsföretagen

Bemanningsanställda utnyttjas i många branscher för att lösa permanenta arbetskraftsbehov; på så vis slipper arbetsgivarna anställa egen personal. Den inhyrde vågar sällan säga ifrån om orättvisor, har sämre möjlighet till inflytande och kompetensutveckling och upplever ofta att de behöver jobba dubbelt så snabbt som ordinarie personal. Vänsterpartiet vill reglera bemanningsbranschen. Vi vill bl.a. ändra lagen om uthyrning av arbetstagare så att det blir förbjudet att hyra ut och hyra in arbetskraft för permanenta arbetskraftsbehov.

2

Rätt till heltid

Ofrivilliga deltidanställningar är ett utbrett problem på arbetsmarknaden. Allra värst är situationen för kvinnor i arbetyrket. I butiksbranschen jobbar hela 67 % av dom anställda deltid – många mot sin vilja. Ett vanligt sätt att tvinga fram ofrivilliga deltid är så kallad hyvling, där arbetsgivarna kapar timmar i anställningskontraktet utan hänsyn till uppsägningsregler. Vänsterpartiet vill se lagstiftning som stärker rätten till heltid, och som även motverkar arbetsgivarnas möjlighet att hyvla anställningar utan respekt för anställningsskyddet.

3

För arbetstidsförkortning med bibehållen lön

Det är hög tid att lagstifta om kortare normalarbetstid – med bibehållen lön. Teknikens utveckling, och den sammanhängande produktivitetshöjningen, gör det fullt möjligt – samhället och arbetsgivarna har råd. Med arbetstidsförkortning kan vi lägga grunden för ett arbetsliv där fler orkar jobba till pension och samtidigt skapa bättre förutsättningar för jämställdhet. ■

4

Kom med i Vänsterpartiets fackliga nätverk

1. Prenumerera på vårt nyhetsbrev

Läs vårt facklig-politiska nyhetsbrev, fullproppat med nyheter, tips och råd om facklig organisering. Du får även koll på de frågor Vänsterpartiet driver för att stärka löntagarna. Nyhetsbrevet kan läsas även av icke-medlemmar. Prenumeration anmäler du på vansterpartiet.se/vansterpartiets-fackliga-natverk.

2. Gå med i vår Facebook-grupp

För dig som är medlem i partiet och facket finns en Facebook-grupp, "Fackliga vänsterpartister", där du kan diskutera fackliga och politiska frågor med andra fackligt aktiva partimedlemmar.

3. Engagera dig i partiets fackliga nätverk

Vi har ett stort antal nätverk för fackligt engagerade partimedlemmar som är aktiva i samma fack. Du hittar listan på nätverk och länkar till deras Facebook-grupper på vansterpartiet.se/vansterpartiets-fackliga-natverk.

4. Beställ och dela ut tidningen på ditt jobb

Uppmana dina kollegor att lägga sina röster på Vänsterpartiet! Kontakta ditt partidistrikt för att få fler ex av Vänstern på jobbet, och sprid tidningen på din egen arbetsplats. Du kan även beställa via partiets facklig-politiska sekreterare, Gunnar Westin: gunnar.westin@vansterpartiet.se

Avskaffa karensavdraget

Karensavdraget är en klassorättvisa. Många som inte har råd att vara hemma, särskilt de inom arbetaryrken, går till jobbet trots att de är sjuka. Under pandemin har detta visat sig vara

livsfarligt. Den som kör buss eller städar kan, till skillnad från den som jobbar med en dator, inte heller arbeta hemifrån. Vänsterpartiet vill därför avskaffa karensavdraget.

Inför rätt till fria arbets-skor!

Robert Mjörnberg, fackligt aktiv i Kommunal Stockholm, kandiderar till riksdagen. En fråga han vill driva handlar om rätten till fria arbets-skor, en viktig fråga för inte minst många Kommunal-medlem-mar.

Till skillnad från många andra branscher är detta långt ifrån självklart för välfärdsarbetare i vård och omsorg.

– I större delen av landet får kommunalarna stå för kostnaden själv. Det handlar i runda slängar om ca 3000 kr per år. Skorna behöver vara fotriktiga, klara mycket belastning, och precis som på vilket jobb som helst slits dom. Det är inte ovanligt att man får urin, fostervatten eller blod på skorna.

Går inte detta att ordna via kollektivavtal?

– På en del håll har det löst sig den vägen, och i en del kommuner har politikerna beslutat om fria arbets-skor, och då ofta efter påtryckningar från Kommunals medlemmar. Men på de flesta håll vill inte arbetsgivarna och politikerna betala. Det är inte heller rimligt att Kommunals medlemmar ska behöva avstå löneutrymme för att få de medel man behöver i arbetet.

– Det är en stor utgiftspost, men borde ändå vara en självklarhet givet att det är en så tydlig arbetsmiljöfråga. En väldigt stor del av alla arbetsskador är förslitningsskador, vilket ofta är relaterat till avsaknad av arbets-skor. Vi skulle aldrig bestrida en brandman eller polis rätt till lämplig arbetsutrustning, så varför förnekar vi omsorgens arbetare det-samma? Då är det politikens ansvar att gå in. ■

Det räcker inte med applåder. Dom anställda i vården behöver bättre villkor, fler arbets-kamrater och en hållbar arbetsmiljö.

Hannah Dahlbäck, barnmorska.

Personalbrist fördjupar vårdkrisen

Under pandemin blev det tydligt att nedskärningarna inom välfärden har gjort hela samhället sårbart. De konstanta besparingarna och de resulterande försämringarna av arbetsmiljön har bidragit till att skapa akut personalbrist. På vissa håll säger anställda upp sig i protest mot de dåliga villkoren.

● **Karin Rågsjö** har varit hälso-politisk talesperson för Vänsterpartiet i åtta år. På frågan vad hon upplevt som värst under de åren kommer svaret snabbt.

– Att dräneringen av personal och pengar bara fortsätter. Och pandemin såklart, som så tydligt visat bristen på resurser och på vårdens ojämlikhet.

Vårdkrisen handlar i grunden om personalbrist, menar Karin Rågsjö. Att regionerna som huvud-

ansvariga inte anställer fler undersköterskor, sjuksköterskor och annan vårdpersonal.

– Personalen måste få bättre förutsättningar. Idag tvingas de att slita hårt, att slita ut sig. Mer pengar för att anställa fler är vad som krävs.

Hanna Dahlbäck, barnmorska i Stockholm som sade upp sig i protest mot personalbristen i TV4:s morgonsändning i höstas, instämmer i kritiken:

– För att lösa krisen måste man i

första hand lyssna till och satsa på personalen. Tid för återhämtning genom en arbetstidsförkortning borde vara en självklarhet, men även god ekonomisk ersättning för att man arbetar kvällar, helger och nätter. Resurserna behöver också fördelas där de behövs.

– Fler närakuter, hyrpersonal och nåtdoktorer är inte lösningen. När det gäller barnmorskorna måste vi se till att fler sitter i beslutsfattande organ så att vi har möjlighet att påverka vården. ■

Nej till delade turer

I 67% av Sveriges kommuner finns "delade turer": arbetspassen delas upp under dagen. I en tredjedel av kommunerna så ökar dessutom de delade turena. Majoriteten är kvinnor i arbetar-

yrken. Vänsterpartiet driver på för att man har en sammanhållen arbetstid. Ingen ska tvingas till uppdelade arbetsdagar med långa obetalda avbrott.

NEDSKÄRNINGSPOLITIKEN

Välfärd i kris!

Priset vi betalar för skattesänkningar och privatiseringar.

Exemplet: **HEMTJÄNSTEN**

**20
000
000 000**

Äldreomsorgens andel av kommunernas totala driftskostnader:

2002: 21,4 %
2018: 18,4 %

Skillnad i kr: Mer än 20 miljarder (20 000 000 000)

Motsvarar ca 49 000 hemtjänstbiträden... eller ca 46 000 undersköterskor

En anställd i hemtjänsten besökte under ett heltidspass (i genomsnitt):

1980-talet: 4 äldre/dag
Idag: 12 äldre/dag

En äldre med behov av hemtjänst träffar i snitt så många olika hemtjänstbiträden (under en tvåveckorsperiod):

2007: 12 personer på 2 veckor
2020: 16 personer på 2 veckor

Visste du att:

I 30 av Sveriges 290 kommuner var över 30 procent av hemtjänstbiträdena visstidsanställda (i november 2019).

Högst låg Danderyd med 43 procent visstidsanställda totalt, och 39 procent timanställda. I Danderyd finns ingen kommunal hemtjänst.

43%
VISTIDSANSTÄLLDA

KÄLLA: BUDGET UR BALANS - EN GRANSKNING AV ÄLDREOMSORGENS EKONOMI OCH ARBETSMILJÖ (RAPPORT AV ÅSA PLESNER OCH ARENA IDÉ 2020), SAMT TIDNINGEN ARBETET.

Hallå där
Claudia Velasquez

Du har skrivit en motion som kräver att ditt fackförbund Vision ska ta ställning mot privata sjukförsäkringar, och inte erbjuda sådana till sina medlemmar?

- Ja, det känns viktigt facket inte aktivt bidrar till att urholka välfärden, och det blir ju konsekvensen när man erbjuder medlemmar privata sjukförsäkringar. En fackförening borde tänka ett steg längre och fundera över hur det hänger ihop med vårt gemensamma intresse av en jämlik välfärd.

Varför är det viktigt att facket tar ställning?

- Själva tanken med en fackförening är att ha solidariteten som utgångspunkt, inte att agera på ett sätt som sker på bekostnad av någon annan, i det här fallet alla de människor som inte har möjlighet att köpa sig före i kön.

Marknadsskolan slår mot lärarnas arbetsmiljö

Det svenska skolsystemet skapar segregation och betygsinflation. Även arbetsmiljön för lärarna påverkas negativt. Amanda Möllenhoff, lärare på fritidshem i Stockholms stad och fackligt engagerad, förklarar:

- När lönsamhet går före drabbas både verksamheten och vår arbetsmiljö, men marknadsskolan dränerar även den kommunala skolans resurser. En effekt är att man skär ner på de olika stödfunktionerna vilket medför att man får lägga mycket tid på sånt som egentligen inte ingår i ens arbetsuppgifter. Barngrupperna har också blivit större i relation till antalet vuxna och lokalerna. Det medför ökad stress och utsatthet för höga bullernivåer.

Vilka är dom största fackliga utmaningarna?

- Just nu pågår en stor omorga-

nisering av lärarfacken där alla lärare för första gången kommer ingå i samma förbund. Därför är det extra viktigt att vi bygger en starkare sammanhållning mellan våra yrkesprofessioner, ökar anslutningsgraden och blir ett starkare fack. Det ska vara en självklarhet att bli medlem och engagerad på sin arbetsplats.

Hur kan skolan bli en bättre arbetsplats?

- Lärarna behöver en hållbar arbetssituation. Marknadsskolan måste avskaffas och staten bör ta tillbaka ansvaret över skolan. Det kan vi möjliggöra genom att fortsätta påverka, värva kollegor och genom att rösta på Vänsterpartiet i höst! ■

Amanda Möllenhoff,
aktiv i Lärarförbundet

Facklig organisering behövs för att motverka skuggsamhället

På allt fler delar av arbetsmarknaden vinner oseriösa företag andelar. De utnyttjar kryphål, eller bryter direkt mot lagar och utnyttjar fattiga människor från andra länder. Ofta handlar det om folk som saknar uppehållstillstånd, eller är beroende av sin anställning för att få vara kvar i landet.

Det handlar om slaveri-liknande exploatering. Genom att betala slavlöner, tumma på arbetsmiljön och undvika sociala avgifter kan företagen vinna kontrakt i konkurrens. Arbetslivskriminaliteten är utbredd i städ-, bygg-, transport- och restaurangbranschen. Även hemtjänsten är drabbad, ja även i industrin finns problemen.

Ett hot mot allas villkor

Konsekvenserna blir svåra inte bara för de arbetare som drabbas direkt. De oseriösa aktörernas agerande skapar också en press på löner och villkor hos de arbetsgivare som vill göra rätt för sig, och dessa får allt svårare att hävda sig i konkurrens med de mindre nogräknade.

Jeanette Stojic, ombudsman på IF Metall, har tillsammans med sin kollega

Morgan Hallsénus skrivit rapporten ”Skuggsamhället”, där de undersöker vad facket kan göra. Hon har många egna erfarenheter:

– En gång, i samband med en arbetsbristförhandling hos en leverantör till tillverkningsindustrin, fick IF Metall information om att ett trettiotal personer fraktats bort med buss alldeles kort innan vi och Teknikföretagens förhandlare kom till arbetsplatsen.

– En annan gång, i samband med ett oanmänt besök hos en bilfirma, såg vi arbetare som låg under bilar och mekade. När de hörde att vi var från facket gick de bara därifrån, utan ett ord. Kvar stod en chef, som hävdade att han inte hade en aning om vilka de var.

Fuskets kostar samhället stora belopp. Enligt Dagens Samhälle rörde det sig bara år 2018 om mellan 90 och 135 miljarder som försvann i samband med

Fackets uppgift kan inte vara att jaga papperslösa. Vi måste jaga de oseriösa arbetsgivarna som utnyttjar dem.”

offentliga upphandlingar. Skattepengar som gått rakt ner i fickorna på kriminella aktörer.

Vad kan facket göra?

För facket är frågan om att motverka de oseriösa aktörerna ytterst en fråga om att bekämpa osund konkurrens som undergräver kollektivavtalen. Hur man ska gå till väga har det dock rätt delade meningar om. Jeanette Stojic menar att det först och främst måste vara en facklig uppgift att organisera även dom papperslösa arbetarna, och att försöka säkerställa att dessa ges upprättelse där det är möjligt. I den processen kan facket också medverka till att avslöja kriminella upplägg. Men det är inte alltid en självklar prioritering:

– Det finns en tendens inom fackföreningsrörelsen att säga att ”nej, dom där är här illegalt, de är inte medlemmar i facket, då har vi inget ansvar att hjälpa dem”. Till det kan man rada upp problem, som att de inte förstår språket, inte vet hur systemet funkar, och därför är svåra att hjälpa. På så sätt flyttas fokuset, och det blir en fråga för polisen och andra att lösa.

– Problemet med den ingången är för det första att fackets uppgift inte kan vara att jaga papperslösa. Vi måste jaga de oseriösa arbetsgivarna som utnyttjar dem. Utöver att grunduppgiften alltid måste vara att försvara solidariteten mellan arbetare, oavsett vart de kommer från och om de har papper eller ej, så har vi inte råd att bara välja att stå upp för somliga. Om en papperslös arbetare utvisas så ersätts den personen snabbt av en annan. Och även den som saknar papper omfattas av svensk lagstiftning.

Men ofta, menar Jeanette, handlar den svaga fackliga organiseringen bland de mest utsatta arbetarna inte om fackligt ointresse. Många LO-förbund har heller

Jeanette Stojic, IF Metall

ingen beslutad karenstid (som betyder att man bara hjälper någon som varit medlem sedan tidigare), som det ibland påstås. Det finns inte heller några formella hinder för att driva tvister retroaktivt, alltså för personer som gått med i facket först efter att de blivit utnyttjade, det intygar även LO-TCO Rättsskydd.

Det är dock ofta ett svårt och mödosamt arbete att värva medlemmar bland de som är rädda, och även om man lyckas kan det bli en lång och komplicerad process att få upprättelse, med osäker utgång. Men det går. Jeanette nämner den verksamhet som utförs av LO-förbunden i Fackligt center för papperslösa

som ett positivt exempel:

– Den typen av facklig verksamhet borde få mycket mer stöd och resurser. Vi måste ta den här uppgiften på allvar, och alla förbund behöver inse och bidra gemensamt till det.

Utöver att driva enskilda ärenden skulle facket också kunna växla upp och agera mer proaktivt, menar Jeanette.

– Ta bara alla ansökningar om migrationsanställningar som facken ska yttra sig om. IF Metalls Stockholmsavdelning kan få in femtio sådana ansökningar från Migrationsverket på en vecka. Vi får ofta ta del av kontrakt där arbetsköpare erbjuder löner som ligger långt under kollektivavtalets nivå.

– Givetvis blir den fackliga rekommendationen då att inte godkänna anställningen, men det är långt ifrån alltid som Migrationsverket går på fackets linje. I en sådan situation skulle facket kunna följa upp med besök hos den aktuella arbetsgivaren, ställa frågor om villkoren där, försöka få kontakt med arbetarna och ta det vidare den vägen.

Politiken måste ta ansvar

– Sen är det så att även politiken måste ta ett större ansvar. Så länge man inte täpper till kryphålen i lagstiftningen så kommer det här alltid att vara ett arbete i uppförbacke.

Jeanette är ändå hoppfull om både fackens och politikens möjligheter:

– En del steg i rätt riktning har tagits. Ett av dem är inrättandet av regionala center där myndigheter ska samverka för att stävja arbetslivskriminalitet. Men mer behöver göras, och det är bra att Vänsterpartiet driver på för fler steg. Det är också bra att diskussionen har lyfts mer och mer i fackföreningsrörelsen. En ökad medvetenhet om problemet är en nödvändig utgångspunkt för förändrade arbetsätt. ■

5 saker vänstern vill göra

1

Återinföra den myndighetsbaserade arbetsmarknadsprövningen.

Vi behöver reglera arbetskraftsinvandringen, och inte låta arbetsgivaren ensidigt bestämma över vem och under vilka villkor de ska få anställa: Arbetstillstånd ska endast ges till de branscher där det råder brist på arbetskraft.

2

Införa juridiskt bindande avtal om lön och arbetsvillkor.

Den lön och de villkor som utlovas när arbetskraftsinvandringen beviljas arbetstillstånd ska gälla. Lön och villkor ska vara i nivå med kollektivavtalet för branschen.

3

Införa tydliga straff för arbetsgivare som utnyttjar arbetskraftsinvandrare och skadestånd till dem som utnyttjas.

Om arbetsgivaren inte infriar de villkor som utlovats i avtalet ska det utgöra ett brott mot lagen och därmed kunna få straffrättsliga påföljder. Arbetsgivaren ska även vara skyldig att betala skadestånd till arbetstagaren.

4

Införa krav på att max två led av underentreprenörer får användas vid offentlig upphandling.

Långa kedjor av underentreprenörer ska bort. Upphandlande myndighet, huvudentreprenör och fack ska ha kontroll över vilka som utför arbetet.

5

Utöka resurserna till det myndighetsgemensamma arbetet så att fler inspektioner kan genomföras samt ändra sekretessreglerna så att det blir möjligt för myndigheterna att dela information inom och mellan myndigheterna.

Höj pensionerna!

Pensionssystemet ger för låga pensioner, i synnerhet för arbetare med låga inkomster. Med skenande priser på el, livsmedel och bränsle, har systemet

ingen chans att hänga med. Vänsterpartiet är det enda parti som ser systemfelet och vill göra något åt det. Vårt förslag om höjt garanti-tillägg för att öka

de lägsta pensionerna var viktigt, men systemet måste göras om i grunden så att fler får en pension som går att leva på.

Varför röstar du på Vänsterpartiet?

Erica Friberg
driftingenjör, fackligt ombud för Vision (Göteborg)

– Jag röstar på Vänsterpartiet för att jag vill se ett samhälle för alla med en stark välfärd. Jag vill

se minskade klyftor mellan rika och fattiga, kraftfulla satsningar på klimatet, mindre segregation och mer jämställdhet.

Mårten Pavlov
facklig förhandlare, Seko Posten (Skåne)

– Frågan om marknadshyrorna är ett bra exempel på varför. Ett parti som kan vara konstruktivt när det

behövs men som också kan rita upp nödvändiga gränser och stå fast när det behövs för att försvara vanligt folks intressen.

Joakim Häggkvist
lokalvårdare och skyddsombud, Fastighets (Östergötland)

– Därför att V är partiet som står upp för arbetarklassen. V har drivit igenom många reformer som

gynnar oss arbetare. För oss som jobbar på Samhall, som ofta har problem med värk och diagnoser, är det jätteviktigt med vänsterpolitik.

Irena Tyszko
lagerarbetare, skyddsombud för Handels (Sörmland)

– Det är det enda partiet som står upp för jämlikhet. Många partier ger en massa löften i valkampanjer,

bara för att bryta dom efter valdagen. När Vänsterpartiet däremot har fått inflytande så blir det vänsterpolitik, och då minskar klyftorna.

Intervju

På knappt två år som partiledare har Nooshi Dadgostar gjort rejält avtryck. Vänsterpartiet har tagit strid om marknadshyrorna och ändrat både ton och profil. Men vad är Vänsterpartiet för parti egentligen, och vad vill man? Vi tog ett snack med Nooshi själv för att få svaren.

”Vi inom arbetarrörelsen måste våga vara självkritiska”

● Under våren har det skrivits en del om att Vänsterpartiet ska bli ett parti för folk som gillar att ”äta kött, köra bil och åka på charter”. Vad menas med det egentligen?

– Haha, ja det där var ju en lite rolig formulering som många journalister fastnade för. För oss är poängen tvärtom att det inte är om man äter kött eller inte som är det viktiga. Folk hör hemma hos Vänsterpartiet för att vi kämpar för deras intressen, inte för att de har en viss livsstil.

Hur menar du då?

– Poängen med politik kan inte vara att säga åt folk att ta ansvar för att bli bättre människor. Det är politikens ansvar att bygga ett samhälle där vi alla tillsammans kan leva våra liv bättre. Ett samhälle som ger vanliga människor mer makt och inflytande. För mig är det uppgiften för ett arbetareparti som Vänsterpartiet.

Det här med att vara ett arbetareparti och en del av arbetarrörelsen, vad betyder det för dig?

– För mig är det ganska enkelt. Ett arbetareparti är ett parti som driver en politik för vanliga löntagare. Som ser till

FOTO: AGNES STUBER

”... det handlar också om makt: om att våga utmana den lilla ekonomiska elit som tjänar grova pengar på att andra har osäkra anställningar och kassa löner.”

att de får mer plånboken och schysstare villkor på jobbet. Som bygger en välfärd som fungerar och trygghetssystem som fungerar.

– Men det handlar också om makt: om att våga utmana den lilla ekonomiska elit som tjänar grova pengar på att andra har osäkra anställningar och kassa löner. Det hänger ihop också. Trygga, starka löntagare har mycket bättre möjligheter att säga ifrån och organisera sig. Både på jobbet och i vardagen och kring de stora politiska frågorna.

En fråga som hemsöker arbetarrörelsen idag är att många som tidigare röstade på Socialdemokraterna gått till Sverigedemokraterna. Vad tror du att det beror på?

– Vi kan prata hur mycket som helst om

åsikter och värderingar. Men jag tror att det också är viktigt att vi inom arbetarrörelsen vågar vara självkritiska. En stor del av förklaringen är ett djupt missnöje med att Socialdemokraterna inte gjort jobbet. Man ser att välfärden brister och att avtal och löner dumpas, utan att arbetarrörelsen tar strid på allvar.

Ja, varför borde den som är missnöjd med hur Sverige utvecklats egentligen lägga sin röst på Vänsterpartiet?

– Därför att det enda som kan vända utvecklingen är vänsterpolitik förstås! En rasistisk politik som ställer arbetare mot arbetare kan bara göra oss alla svagare. Det är inte flyktingar som tjänar på avtalsdumpning och försämrade villkor. Det är tvärtom de som är mest utsatta som ofta drabbas hårdast.

– Men alla rör sig också uppåt om vi lyfter golvet. När vi ser till att svenska avtal gäller för alla som jobbar i Sverige, när vi reglerar gigjobb och osäkra anställningar, när vi stärker a-kassan och sjukförsäkringarna, då är det bra för alla och det stärker oss alla. Det är det som är arbetarrörelsens kärna, och det är exakt motsatsen till allt Sverigedemokraterna står för. ■

Kollektivtrafik i egen regi

Upphandlingar i kollektivtrafiken leder till otrygghet för personalen, som inte vet om de får behålla sina jobb när nya bolag vinner kontrakt. Konkurrensen, där lägsta pris vinner, skapar också press på löner och

villkor – samtidigt som skattepengar hamnar i fickorna på rika bolagsägare. Vänsterpartiet vill att kollektivtrafik drivs i egen regi, det skulle både anställda och resenärer tjäna på.

Demokrati på arbetsplatsen

Kan anställda utöva makten?

Jan-Olov Carlsson, som har ett förflutet som fackligt aktiv industriarbetare på Volvo Lastvagnar, har skrivit en motion till Umeås kommunpolitiker. I den lyfts förslaget om en demokratisering av arbetslivet, konkret genom att kommunen ska ge makt och inflytande över hur arbetet i kommunens verksamheter ska utformas till dom anställda.

Vad hoppas du och Vänsterpartiet uppnå med detta?

– Arbetsplatsträffar, samverkan och MBL-förhandlingar i all ära, det har inget med reellt inflytande att göra. De senaste årtiondena har de anställdas och fackens inflytande minskat. Det är dags att vända den trenden. Varför skulle inte en arbetsplats kunna vara demokratisk? Vi utmanar en ordning i samhället, omhuldat av arbetsgivare och makthavare. Den utgår från att arbetsgivaren har all makt och att vi anställda är maktlösa. Detta samtidigt som alla högtidlighåller 100 år av demokrati i Sverige!

Jan-Olov Carlsson, fd bilarbetare i Umeå och aktiv i Vänsterpartiet.

Finns det exempel på att demokratiskt styrda arbetsplatser fungerar?

– Ja, det finns exempel på arbetsplatser som styrs av mindre kooperativ, och liknande, som kan kallas demokratiska. Det

viktiga är ändå: vad är det som talar mot att löntagare inom offentlig eller privat verksamhet inte skulle kunna bli självstyrande i frågor som direkt berör deras arbete och arbetsvillkor? Utgångspunkten för mig är att det utvecklar ansvarskännande, höjer motivation, minskar sjuktal och ger en bättre verksamhet. Sedan handlar det förstås om att utveckla demokratiska former för bestämmande på en arbetsplats. Vi vill börja med de frågor som ligger närmast, göra försök, utvärdera och utveckla.

Hur har förslaget tagits emot av dom övriga politiska partierna? Vad säger facket?

– Det har passerat den första instansen, personalnämnden. Alla partier som sitter i nämnden, utom Vänsterpartiet, röstade för att allt är bra som det är, dvs avslag. Motståndet kommer från en rädsla av att förlora makt och kontroll. Arbetsplatsdemokrati vinnas inte utan självaktivering och en rörelse underifrån. Vi kommer att ta den stora debatten i kommunfullmäktige. Tills dess sprider vi ett arbetsplatsblad och satsar på arbetsplatsbesök. Vi försöker tända en gnista. Förhoppningsvis finns ett intresse från de fackliga organisationerna att kasta i mera ved i brasan. ■

Hallå där
Ola Brunnström

Du är skyddsombud på Pågatågen i Skåne, vad är viktigast i ditt engagemang?

– Vi är på jobbet en tredjedel av våra dagar och den tiden kan vara fantastisk. Sammanhållning, organisering, vänskap, motgångar och fantastiska vinster. Allt det kan rymmas i vår vardag på jobbet.

Ditt bästa tips för att få arbetsgivaren att lyssna?

– Vi måste ta tusen strider, små och stora. För enskilda medlemmar och för kollektivet. När arbetsgivaren ser oss som ett kollektiv, och inte som enskilda företrädare, blir vi otroligt mycket starkare.

Varför röstar du på Vänsterpartiet?

– Vi kan inte bara kämpa för bättre arbetsplatser. Våra bostadsområden, förskolor, torg och fritid är också avgörande för våra liv. Vänstern kämpar för ett bättre liv åt alla oss som inte äger en skolkoncern. ■

Göteborg: 6-timmarsdag ger bättre arbetsplatser

Arbetstidsförkortning med bibehållen lön är ett av de krav Vänsterpartiet driver inför valet 2022. Det finns många goda argument: den tekniska utvecklingen och jämställdheten brukar framhållas. Ett annat perspektiv är det som handlar om arbetsplatserna.

● I Göteborg har man testat arbetstidsförkortning i delar av den kommunala verksamheten. Maria Wåhlin,

fackligt aktiv stödassistent och aktiv i Kommunalvärderna, framhåller ökad effektivitet, tillgänglighet och minskade sjukskrivningar som några av vinsterna:

– Dels startade kommunen ett projekt på Svartedalens äldreboende,

och där blev det väldigt bra effekter för personalens hälsa. Samma erfarenheter har gjorts för

socialsekreterarna i Angered, som haft 6 timmarsdag sedan 2017. Där minskade sjukskrivningar, och man behöver inte ta in vikarier på samma sätt som tidigare. Man kan också hålla öppet längre och ge mer service åt medborgarna.

Det är inte bara inom välfärdsverksamheterna som kortare arbetstid lönar sig. Maria fortsätter:

– Vi har även exemplet Toyota Center i Mölndal. Där har det möjliggjort 12 timmars öppetid, med roterande tvåskift. Det gjorde att man kunde utnyttja lokaler bättre, samtidigt som fordonstek-

nikerna, som har ett tungt jobb, har fått bättre arbetsmiljö.

Maria har också pratat med folk hon känner i byggbranschen.

– Snickare och elektriker jag pratat med säger att det borde finnas tydliga fördelar även för dem med 6-timmar. Då skulle man kunna upprätthålla 12-timmarsspår fördelat på två skift, och jobba mer effektivt med material som måste tas fram och stoppas undan vid arbetsdagens slut. Kör man sextimmarsspår i två lag kan några gubbar ta fram, byta av och så tar nästa lag vid. ■

KRÖNIKA

Kock på väg till riksdagen!

Ärligt talat så finns det en fråga jag ofta ställer till mig själv: "Vem f-n släppte in mig här?". Med "här" menar jag rum där beslut tas. Detta är en fråga som kommer med skuld, en vetskap om att vara en minoritet i dessa rum. Jag är LO-arbetare. Min enda utbildning är från gymnasiet i ett yrkesprogram. Jag är Kock, och jag har ägnat mer än 15 år med att jobba i kök. Men jag har inte bara jobbat med mat, jag har jobbat med människor.

Jag står inför att ta mitt största steg utanför min bekvämlighetszon. Jag ställer upp till riksdagsvalet och är 3a på listan i Göteborg med god chans att komma in.

Vi är inte så många med liknande bakgrund som har denna möjlighet, att släppas in i de rum där stora beslut tas. Ett rum där jag ska representera alla med min bakgrund, utan att kunna alla spelets regler. Jag är inte högutbildad, jag är Kock.

Så vem sa att jag får vara med och bestämma? Jo, det gjorde jag. Jag och ni. Och jag kan alla regler, sådana som inga universitet kan lära ut. Jag kan 15 år av oskrivna regler. Jag är lika kompetent som någon annan att bestämma, och jag kommer att representera en stor del av Sveriges befolkning. Och jag är bra nog att företråda mina kollegor och många som oss. Det har jag gjort länge i facket.

Men ibland kan jag ändå inte låta bli att tänka: "Vem f-n släppte in mig här?". Och då försöker jag tänka om. För det gjorde ju ni, och jag. Och jag kan alla oskrivna regler. Jag är bra på att bestämma.

Frida Tånghag, som är kock och aktiv i Hotell- och Restaurangfacket i Göteborg, kandiderar till riksdagen.

Facklig organisering av gig-arbetare

Framväxten av företag som förmedlar tjänster via digitala plattformar påverkar arbetets organisering, och vem som anses vara arbetsgivare och anställd. Nya företag inom plattformsekonomin avskaffar tryggheten och utnyttjar arbetare som daglönare. Fackets svar, organisering, blir ett viktigt motmedel. Men även politiken behövs.

Sofia Södergren Poikulainen,
Transportarbetarförbundet

● **För den som** jobbar för gig-företagen innebär vardagen på jobbet oftast ett ständigt jagande, och en konstant stress för att få ihop tillräckligt med timmar. Lönerna är låga, och man tjänar i regel bara pengar när man får ett uppdrag, vilket gör att man måste ta så många uppdrag som möjligt. Det får stora konsekvenser för arbetsmiljön, utöver den ofta totala bristen på anställningstrygghet.

På ett av budföretagen i den nya branschen, Foodora, lyckades Transportarbetarförbundet efter långvarig organisering få till ett kollektivavtal för cykelbud. Detta efter en framgångsrik strejk i Norge, och ett tålmodigt organiseringsarbete. Sofia Södergren Poikulainen, avdelningsordförande för Transport i Stockholm, deltog i organiseringsarbetet.

Hur gjorde ni i Transport för att få med Foodoras cykelbud i facket?

– Från början, dvs 2017, så var det rent fotarbete i form av uppsökeriverksamhet. Vi befann oss på stan för att kunna stöta på så många som möjligt, men även för att försöka bilda oss en uppfattning om den då hyfsat nya branschen. Samtalen såg lite olika ut, långt ifrån alla kände till

svensk arbetarrörelse och en del saknade goda erfarenheter av facket. Det handlade om att förklara fackets relevans, att det är tillsammans vi skapar positiv förändring och trygghet. Det ledde till fler samtal, och även till fackligt medlemskap.

Vad innebär kollektivavtalet som tecknats med Foodora för dom anställda i praktiken? Vilka problem återstår?

– I praktiken innebär det en grundtrygghet, att det finns ramar för både arbetsgivare och anställda att luta sig mot, och följa. Problem som återstår är snarare ett förbättringsarbete. Det är snart dags för ny avtalsrörelse där medlemmar kan lämna förslag på förbättringar, förtydliganden, tillägg mm för förhandlingsdelegationen att föra fram.

Kommer facklig organisering att vara tillräckligt för att få bort orättvisorna i plattformsekonomin, eller behövs även andra medel?

– Vi arbetare är så pass många i jämförelse med våra arbetsgivare att om vi bara organiserade oss ordentligt så skulle vi i princip kunna välta uppochner på det

som är dysfunktionellt i vårt samhälle, precis som kamraterna före oss gjorde. Sen är det så att politiken behöver hjälpa till för att få till lagstiftning och tydliga regleringar.

Ciczie Weidby, som sitter riksdagens arbetsmarknadsutskott för Vänsterpartiet, håller med:

– Den fackliga organiseringen är helt avgörande, men det behövs också politiska åtgärder. Vi behöver till exempel se till att det inte råder några oklarheter om att företagen i den här branschen är arbetsgivare med arbetsgivaransvar. Det behövs också skärpningar i regelverket kring egenanställningsföretagen, eftersom plattformsföretagen många gånger tvingar sina arbetare att jobba som falska f-skattare med hjälp av dessa. Sen behöver vi få bort de allmänna visstidsanställningarna, som ju är ett utbrett problem i branschen och en stor anledning till otryggheten som finns, även på företag där facket lyckats teckna kollektivavtal. ■

5 vänsterkrav

1. Tydliggör företagens arbetsgivaransvar
2. Stärk arbetstagarbegreppet
3. Reglera egenanställningsföretagen
4. Tydligare villkor för F-skatt
5. Avskaffa allmän visstidsanställning

"Vi behöver se till att det inte råder några oklarheter om att företagen i den här branschen är arbetsgivare med arbetsgivaransvar."

Facket vill investera i framtiden

LO står också bakom krav på offensiva investeringar för att ställa om klimatet och bekämpa arbetslösheten. Åsa-Pia Järliden Bergström, tidigare chefsekonom på LO, och

övriga LO-ekonomerna sammanfattade budskapet i november 2021 på Dagens Arena: "Arbetslösheten måste pressas ner, välfärden stärkas och klimatomställningen

påskyndas – att lägga pengar på hög är inte vägen framåt". (Åsa-Pia Järliden Bergström är numera Vänsterpartiets chefsekonom).

KLIMATPAKET FÖR JOBB OCH RÄTTVIS OMSTÄLLNING

Storsatsning!

700 miljarder kan frigöras för offentliga investeringar genom införandet av ett underskottsmål om en procent av statsbudgeten under en tioårsperiod. Underskottsmålet innebär inte någon riskabel ökning av statsskuden: i stället är det en investering i framtiden som kommer att betala sig själv.

Vad kan vi göra med pengarna?

Bygg ut järnvägsnätet

170 miljarder för att möjliggöra en total renovering av hela järnvägsnätet, utbyggnad av Malmbanan, färdigställning av Ostkustbanan och samtidigt rädda flera av de nu existerande regionala lokalbanorna.

Ökad elproduktion

50 miljarder kronor för att bygga ut stamnätet och öka överföringskapaciteten för att undvika att hushåll och företag får bära kostnaden via höjda avgifter.

Ytterligare 50 miljarder till en förstärkning av stödet för kommuner som främjar lokal elproduktion.

Ladd-infrastruktur och bättre vägar

De 170 miljarderna innebär även att vägunderhållet stärks och att laddinfrastruktur för elbilar kan byggas ut i hela landet.

Höghastighetsbanor

290 miljarder används till att bygga ut höghastighetsbanor. Dagens järnväg har stor kapacitetsbrist, och vi behöver därför bygga mer järnväg med den senaste befintliga tekniken.

Renovera och klimatanpassa allmännyttan

100 miljarder till att renovera allmännyttan: Omkring 140 000 bostäder är i behov av akut renovering, och nästan lika många är i behov av renovering inom kort.

Bygg- och fastighetssektorn står för en femtedel av Sveriges territoriella utsläpp. Genom klimatanpassning kan vi energieffektivisera och samtidigt öka Sveriges boendestandard.

30 miljarder till förnyad hållbar produktion: Genom ökad träbyggnation och användandet av betong med reducerad klimatpåverkan kan utsläppen minska drastiskt.

FOTOGRAF: AGNES STUBER

Hallå där
Ali Esbati,
ekonomiskpolitisk talesperson för Vänsterpartiet

Vad går Vänsterpartiets klimatpaket ut på?

– Ett statligt åtagande för att faktiskt ställa om samhället på de områden där utsläppen är störst. Det handlar om investeringar på en nivå som gör det möjligt att styra över till klimatvänliga alternativ, som också är överkomliga och attraktiva alternativ för vanliga medborgare. Det betyder att vi kan genomföra klimatomställningen på riktigt, och samtidigt skapa ett bättre, mer jämlikt samhälle.

Vad skulle 700 miljarder i klimatinvesteringar betyda?

– För energisektorn innebär det att vi kan bygga ut elnäten och kraftigt utöka elproduktionen. Det räcker också till en välbehövlig renovering av det allmännyttiga bostadsbeståndet, med klimatanpassad energianvändning och andra lösningar som sammantaget gör att vi inte välter över hela kostnaden på hyresgästerna.

– Det betyder vidare att vi kan rusta upp landets transportinfrastruktur på allvar, att Malmbanan blir dubbelspårig, nya Ostkustbanan kan färdigställas och att flera av regionalbanorna räddas från nedläggning. Vi kan binda samman alla delar av vårt land, vilket underlättar pendling på många platser. Det innebär också stärkt vägunderhåll och laddstolpar för elbilar i hela landet.

Men har vi råd med detta?

– Vi har inte råd att låta bli. Genom ett underskottsmål för staten under en tioårsperiod, har vi inte bara råd, det kommer även att skapa massvis med nya jobb och göra oss rikare som samhälle. ■

ST
K
A
R
A

TILL
SAM
MAN
S

Det är tillsammans, genom vårt gemensamma engagemang, som vi bygger starka fackföreningar. På så vis skapar vi bättre arbetsplatser och lägger grunden för ett mer solidariskt och rättvist samhälle.

